

Bestuurlijke Netwerkkarten Crisisbeheersing

Bevoegdheidenschema 14 – Wegvervoer

Nederlandse Academie voor Crisisbeheersing en Brandweezorg
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.nipv.nl
info@nipv.nl
026 355 24 00

Colofon

Ondanks de aan de samenstelling van de tekst bestede zorg kan de samensteller geen aansprakelijkheid aanvaarden voor schade ontstaan door eventuele fouten c.q. onvolkomenheden in deze publicatie.

Om deze publicatie te kunnen blijven ontwikkelen en verbeteren, ontvangen wij graag commentaar en suggesties ter verbetering. Vragen of opmerkingen kunt u sturen naar info@nipv.nl, onder vermelding van Bestuurlijke Netwerkkarten.

© Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) en provincie Noord-Holland, 2025

Auteur(s) Merijn ten Dam, Samantha Daniels, Ernst Brainich
Contactpersoon Merijn ten Dam

Datum 2025
Status handboek
Versie 202504

Wij hechten veel belang aan kennisdeling. Delen uit deze publicatie mogen dan ook worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding.

Het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid is bij wet vastgelegd onder de naam Instituut Fysieke Veiligheid.

14 Bevoegdhedenschema wegvervoer

inclusief openbaar vervoer over de weg

ongevalsbestrijding

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. informatie			
1a. melding/informatie algemeen	1a.1. eenieder aan burgemeester	1a.1. art. 50 Wet veiligheidsregio's; art. 4 lid 1 Besluit informatie inzake rampen en crises	zie het schema rampenbestrijding algemeen
	1a.2. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio aan bevolking en hulpverleners	1a.2. art. 7 lid 1 en 2 jo. art 39 Wet veiligheidsregio's; art. 10 lid 1 en art. 11 Besluit informatie inzake rampen en crises	
1b. melding voorval gevaarlijke stoffen	1b. vervoerder en ieder ander die de lading tijdens het vervoer onder zich heeft, aan de minister van IenW (ILT)	1b. art. 47 lid 1 Wet vervoer gevaarlijke stoffen	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1c. melding bodemverontreiniging, zie schema milieu			
1d. melding waterverontreiniging, zie schema oppervlaktewater en waterkering			
1e. melding aan Onderzoeksraad Voor Veiligheid	1e. minister van IenW (voor deze de Inspectie Leefomgeving en Transport) voor voorvallen of ongevallen bedoeld in art. 47 Wet vervoer gevaarlijke stoffen	1e. art. 9 Besluit Onderzoeksraad voor Veiligheid	
2. maatregelen			
2a. verkeersaanwijzing, zie onder verkeer			
2b. afsluiten weg, zie onder verkeer			
2c. redding			2c. zie verder het schema rampenbestrijding algemeen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
2d. incidentmanagement (rijkswegen)		2d. Beleidsregels incidentmanagement Rijkswaterstaat; Voorlopige richtlijn incidentmanagement wegvervoer gevaarlijke stoffen	2d. art. 1a Beleidsregels incidentmanagement Rijkswaterstaat definieert incidentmanagement als het geheel van maatregelen die beogen de weg zo snel mogelijk nadat een incident heeft plaatsgevonden, voor het verkeer vrij te maken, een en ander met inachtneming van de verkeersveiligheid, de behartiging van belangen van mogelijke slachtoffers alsmede de beheersing van de ontstane schade zie ook www.incidentmanagement.nl
2d.1. berging	2d.1. namens RWS (wegbeheerder) opdracht door politie aan centraal meldpunt vrachtautoberging (CMV) of centraal meldpunt incidentmanagement (CMI, voor personenauto's); opdracht CMV/CMI aan berger	2d.1 art. 3 jo art. 4 lid 1 Beleidsregels incidentmanagement Rijkswaterstaat	
2d.2. schoonmaken rijbaan			
2e. maatregelen door lokaal gezag ter handhaving openbare veiligheid: bevelen of noodbevelen die nodig zijn	2e. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio	2e. art. 175 en 176 Gemeentewet; art. 4, 5 en 39 Wet veiligheidsregio's	2e. de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio kan op grond van zijn noodbevelsbevoegdheid (inclusief het opperbevel) aan een beheerder zo nodig een

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p>voor de handhaving van de openbare veiligheid; idem geven van voorschriften (noodverordening); opperbevel</p>			<p>opdracht geven. Indien sprake is van een crisis waarbij de regie is gecentraliseerd (bijvoorbeeld landelijke verkeersmaatregelen bij een grootschalige evacuatie of bij een grootschalig milieu-incident), houdt toepassing van het beginsel van subsidiariteit echter in dat de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio een verzoek tot door hem gewenste maatregelen voor rijkswegen doet aan de minister van IenW; de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio past dan dus in beginsel zijn bevoegdheden niet toe</p> <p>zie verder het schema rampenbestrijding algemeen</p>
<p>2f. maatregelen milieu-incident: bodemverontreiniging zie schema milieu, waterverontreiniging, zie schema oppervlaktewater en waterkering</p>			

verkeer

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. verkeersaanwijzingen			1. de wegbeheerder is tevens tunnelbeheerder. De taken van een tunnelbeheerder zijn preparatief van aard en omvatten mede de rapportage over voorvallen (art. 10 lid 1 Regeling aanvullende regels veiligheid wegtunnels)
1a. in het algemeen	1a. ambtenaren van de politie, opsporingsambtenaren, buitengewone opsporingsambtenaren, militairen van de Koninklijke Marechaussee, verkeersregelaars, (weginspecteurs van) Rijkswaterstaat	1a. art. 12 lid 1 Wegenverkeerswet 1994; art. 159 onderdeel a Wegenverkeerswet 1994 jo art. 141 en 142 Wetboek van Strafvordering; art. 82 lid 1, art. 82a en 83 Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990	
1b. afsluiten weg met een verkeersbord	1b. wegbeheerder: - minister van IenW voor zover wegen onder beheer van het Rijk; - gedeputeerde staten voor zover wegen onder beheer van een provincie; - college van B&W voor zover andere wegen eigenaar van de weg	1b. art. 15 lid 1 jo art. 16 lid 1 en 2 jo art. 18 Wegenverkeerswet 1994; art. 12, 34 en 35 Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW)	1b. op grond van art. 35 BABW kunnen in geval van dreigend gevaar of andere dringende omstandigheden verkeerstekens worden geplaatst en maatregelen worden uitgevoerd zonder daaraan ten grondslag liggend verkeersbesluit

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
2. weggebruik			
2a. evacuatie, zie hierboven bij 1 en toelichting			2a. het Verkeerscentrum Nederland (VCNL) heeft de regie over het wegverkeer bij regio-overstijgende zaken, zoals landelijk verkeersmanagement bij een grootschalige evacuatie
2b. smog, zie schema milieu			
2c. olieschaarste, zie schema olie			
3. snelheidsbeperking bij olieschaarste, zie schema olie			
4a. afwijken wegenverkeerswetgeving	4a. bestuurders van voertuigen gebezigd ten behoeve van de strijdkrachten; bestuurders van voertuigen van bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen overheidsdiensten; militair gezag	4a. art. 4 lid 3, 4 en 5 Wegenverkeerswet 1994*; Uitvoeringsbesluit ex artikel 4 Wegenverkeerswet 1994 inzake verkeersvoorschriften voor het militaire verkeer	4a. in werking te stellen noodrecht, KB vereist art. 4 lid 3 en 4 Wegenverkeerswet 1994 vereisen tevens een KB ter aanwijzing van de bepalingen waarvan kan worden afgeweken; combinatie in één KB is mogelijk art. 4 lid 5 Wegenverkeerswet 1994 betreft de buitengewone bevoegdheid van het militair gezag tot vaststelling van regels in afwijking van

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
-----------	-----------	------------------	-------------

de Wegenverkeerswet 1994 en provinciale en plaatselijke verordeningen tijdens de beperkte en algemene noodtoestand

5. aanwijzing aan beheerder infrastructuur, zie onder infrastructuur

vervoer

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
-----------	-----------	------------------	-------------

1. vervoersovereenkomst   1. eenieder   1. algemeen overeenkomstenrecht

2. vervoerplicht (zo nodig in afwijking van aantal bijzondere wetten)   2. minister van IenW; bij uitvoering militaire taak minister van IenW en minister van Defensie gezamenlijk   2. art. 10* jo. art. 3 Vervoersnoodwet   2. een vervoerplicht is een vordering van een dienst: een 'opgelegd publiekrechtelijk contract'; daarmee kan degene aan wie de plicht wordt opgelegd zich beroepen op overmacht jegens contractpartners

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			op grond van art. 10 Vervoersnoodwet kan worden voorzien in het opleggen van een vervoerplicht, zie <i>Kamerstukken II</i> 1958/59, 5425, nr. 3, p. 8. Dit artikel is echter nog niet in werking getreden. Inwerkingtreding zal eerst moeten plaats vinden voordat deze regeling in werking kan worden gesteld
3. vergunningstelsel vervoer (zo nodig afwijking mogelijk van aantal bijzondere wetten)	3. minister van lenW; bij uitvoering militaire taak minister van lenW en minister van Defensie gezamenlijk	3. art. 8* jo. art. 3 Vervoersnoodwet	3. op grond van art. 8 Vervoersnoodwet kan er in geval van schaarste aan transportcapaciteit voorrang worden verleend t.a.v. te vervoeren goederen, zie <i>Kamerstukken II</i> 1958/59, 5425, nr. 3, p. 7. Dit artikel is echter nog niet in werking getreden. Inwerkingtreding zal eerst moeten plaats vinden voordat deze regeling in werking kan worden gesteld
4. internationale sancties , zie schema buitenlandse zaken en vreemdelingen			

vervoermiddelen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
melden houder vervoermiddel , onderhoud, registratie, e.d.	minister van lenW; bij uitvoering militaire taak minister van lenW en minister van Defensie gezamenlijk	art. 9, 12, 16, en 17 Vervoersnoodwet* jo. art. 3 Vervoersnoodwet	art. 9, 12 en 17 Vervoersnoodwet betreffen in werking te stellen noodrecht, KB vereist

infrastructuur

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. aanwijzing aan verkeersbegeleiding rijkswegen	1. HID Rijkswaterstaat (intern)	1. art. 10.22 en 10.23 Algemene wet bestuursrecht	1. het betreft het geven van aanwijzingen binnen de eigen organisatie
2. idem voor zover niet RWS	2. burgemeester (intern)	2. idem	2. idem
3. aanwijzingen aan een beheerder van infrastructuur, zo nodig in afwijking van andere wetten	3. minister van lenW; bij uitvoering militaire taak minister van lenW en minister van Defensie gezamenlijk	3. art. 13* jo. art. 3 Vervoersnoodwet	3. deze aanwijzingen kunnen ook het verkeer betreffen

inbreuk op de openbare orde

voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde (bijv. bij een kaping of gijzeling), zie het schema Justitie

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. eigen maatregelen openbaar vervoer: aanwijzingen aan eenieder betreffende de orde, rust, veiligheid of een goede bedrijfsgang; opleggen reisverbod openbaar vervoer	1. vervoerder	1. art. 73 en 98 lid 2 Wet personenvervoer 2000	1. bijvoorbeeld toegangsbeperking of afsluiting halteplaats; feitelijke veiligheidsmaatregelen
2. verkeersaanwijzing, zie onder verkeer en onder infrastructuur			
3. maatregelen door lokaal gezag en door politie ter handhaving openbare orde: politieoptreden/bevelen of noodbevelen die nodig zijn voor de handhaving van de openbare orde; idem geven van voorschriften (noodverordening)	c. politie, burgemeester of voorzitter veiligheidsregio	c. art. 3 Politiewet 2012; art. 172, 175 en 176 Gemeentewet; art. 39 Wet veiligheidsregio's	c. zie onder ongevalsbestrijding, toelichting bij 2e zie verder het schema openbare orde

interbestuurlijk toezicht (in relatie tot wegbeheer)

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
indeplaatsstelling			middels het generieke instrument indeplaatsstelling kunnen de minister die het aangaat en gedeputeerde staten bij taakverwaarlozing van medebewindstaken ingrijpen bij de provincie respectievelijk de gemeente
	a. minister van IenW jegens provinciebestuur	a. art. 121 Provinciewet	
	b. GS (of cdK) jegens gemeentebestuur	b. art. 124 Gemeentewet	b. op grond van art. 124a Gemeentewet kan de minister gedeputeerde staten verzoeken op te treden jegens gemeente of zelf optreden in het geval gedeputeerde staten niet tijdig gevolg geeft aan het verzoek

vordering algemeen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. vordering eigendomsrecht en gebruiksrecht	1. alle ministers in overeenstemming met minister van EZK	1. art. 3a* en 5 Vorderingswet	1. voor de vordering van vervoer, zie hierboven bij vervoer zie verder het schema schaarste algemeen

rijksheren

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. aanwijzing en optreden rijksheren, vertegenwoordiging minister in regionaal beleidsteam, uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister	1. hoofdingenieur-directeuren van de regionale organisatieonderdelen van Rijkswaterstaat	1. art. 27 Vervoersnoodwet en Aanwijzingsbesluit noodwetgeving Infrastructuur en Milieu; art. 16 Prijzennoodwet en Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving (toepassing Vorderingswet); art. 10b Distributiewet	1. rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase de aanwijzing van rijksheren op grond van de Distributiewet heeft niet plaatsgevonden pas bij inwerkingtreding van wet kan de minister middels AMvB autoriteiten (rijksheren) aanwijzen

1a. aanwijzing: regering, bij amvb

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
-----------	-----------	------------------	-------------

1b. optreden: krachtens algemeen mandaat of mandaat voor een bepaald geval door minister van IenW

*) Inwerkingstelling bij Koninklijk Besluit (bijvoorbeeld op grond van art. 22c Distributiewet, art. 8a Wet rijonderricht motorrijtuigen 1993, art. 2 Vervoersnoodwet, art. 3 Wegenverkeerswet 1994, art. 59 Wet vervoer gevaarlijke stoffen en art. 3 Vorderingswet), hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: op grond van ongeschreven recht).

NB Het stads- en streekvervoer is een sector die valt onder alertering terrorismebestrijding (atb). De bijlage bij het Besluit van 14 december 2005 houdende tijdelijke herindeling van ministeriële taken in het geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (*Stb.* 2005, 662), bevat echter geen verwijzing naar wetten die betrekking hebben op deze sector.